

Sobotka

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Jičín

Nadmořská výška: 305 m n. m.

Počet obyvatel: 2 270

Adresa URL: www.sobotka.cz

Okres: Jičín

GPS souřadnice: 50.467416N, 15.176191E

První pís. zmínka: 1322 (702 let)

PSČ: 507 43

Historie obce Sobotka

První písemná zpráva pochází z roku 1322. R. 1346 se objevuje Beneš z Vartemberka, řečený ze Sobotky (předpokládáme, že zde stávala tvrz), který se r. 1349 píše jako pán na Kosti. S tímto hradem je pak spojen osud poddanské Sobotky na několik století, stává se ekonomickým a kulturním střediskem panství. Za husitských válek vládli Kostecku katoličtí Hasenburkové, kraj trpěl průchody vojsk. Jiří z Poděbrad nechal Kost několikrát oblehnout.

R. 1497 bylo panství prodáno Janu ze Šelnberka, nejvyššímu kancléři království českého, který udělil Sobotce různá privilegia a vymohl i nejdůležitější - přímluvou u krále Vladislava Jagellonského dosáhl povýšení na město. Příslušná listina byla vydána 24. srpna 1498. Městu byla povolena výstavba opevnění, udělen erb, přiznáno uspořádat dva osmidenní jarmarky do roka.

Rozkvět města pokračoval za Bibrštejnů a Lobkoviců. Dokladem je dominantní děkanský chrám Maří Magdaleny, stavěný nákladem Oldřicha Felixe z Lobkovic, který se snažil o nenásilnou rekatolizaci, kostel vysvětil r. 1596. Literátskému bratrstvu sv. Kříže, ustavenému při kostele, daroval Václav z Lobkovic krásný iluminovaný graduál, dnes obecně ceněný. V této době získána největší městská cennost - monstrance. Za kostelem původní budova školy. Císař Rudolf II. rozmnožil privilegia o třetí výroční trh a o právo pečeti červeným voskem a polepšil znak města. Během třicetileté války vrchnost připravila město o právo vařit pivo. R. 1637 koupil Kost Heřman Černín z Chudenic. Humprecht Jan Černín věnoval r. 1689 městu novou radnici, později byla budova při úpravách opatřena věžičkou a trojúhelníkovým štítem a hodinami, za budovou bývalý divadelní sál. Od r. 1666 vyrůstal nad městem zámek Humprecht. Sobotce přibyla hraběcím nařízením čtvrť - Nové město.

Správu obce vedlo 12 konšelů, kteří se střídali v úřadě purkmistra, největší vliv měl hraběcí rychtář. R. 1684 měla Sobotka 114 domů, řemeslníci byli organizováni v 10 ceších: soukenickém, řeznickém, krejčovském, pekařském, ševcovském, tkalcovském, truhlářském, kovářském, mlynářském, punčochářském. Rozvoji uškodily především požáry, např. r. 1710, r. 1746, r. 1825, dále vedlo město spory s vrchností. Mariánský sloup uprostřed náměstí postaven r. 1746, kašna z r. 1847. Části 17. a 18. století v dějinách panství i města byly zpracovány v jedné z nejlepších knih české historiografie - Knize o Kosti prof. J. Pekaře. Kostel vybaven obecně ceněným barokním mobiliářem z dílny Jelínků. Jako děkan zde působil básník J. I. Šuma.

Počátky národního obrození jsou zde spojeny s děkanem F. M. Vetešníkem, kterého navštěvovali Marek a Jungmann. Společenské změny r. 1848 se odrazily i v utvoření gardy, její prapor maloval na přání lékárníka A. Fierlingra J. Mánes. Pracovala vyvazovací komise a začaly pracovat státní úřady - berní a soud, pro ně postaven největší dům na náměstí. Počet domů byl asi 280. R. 1865 se město stalo sídlem

samosprávného okresu (do r. 1928). R. 1866 se jím prohnala prusko - rakouská válka.

Příznačným rysem české emancipace byl rozvoj občanské společnosti, zakládání spolků -

např.: Divadelní jednota (1848, nejlepší úroveň dosahovala představení sehraň studenty, hráli zde rodáci V. Šolc, F. V. Jeřábek, J. L. Turnovský, po r. 1918 režíroval F. Šrámek), Občanská beseda (1862), Městská spořitelna (1863), Sokol (1869), Hasičská jednota (1874), r. 1883 vznikl Hospodářský spolek pro okres sobotecký, který od r. 1892 vydával Věstník, v období meziválečném především kulturně orientovaný. (Od r. 1964 vlastivědně-kulturní časopis Zpravodaj ŠS).

R. 1893 byla dostavěna nová školní budova (moderně přestavěna 1998), r. 1905 zavedena železnice, ale progresivní hospodářský rozvoj se nepodařilo podnitit. Návštěvy Sv. Čecha, J. Vrchlického, K.V. Rase, A.Kašpara ad. Ve 20. a 30. letech 20. stol. zbudována sídla bank, též zavedena elektřina. Počet obyvatel maloměsta s agrárním zázemím klesá (r. 1900 - 3381, r. 1950 - 2554, 1991 - 2290). Největším podnikem komunistické éry bylo JZD. Dnes většina obyvatel dojíždí za prací do Jičína nebo Mladé Boleslavi.

Na jižní a východní straně náměstí dochováno podloubí. Ve městě je zachován kouzelný soubor lidové dřevěné architektury (Šolcův statek, Gansův dům). R. 1991 postavena skulptura sochaře C.

Parmiggianiho. Město může čerpat z výjimečně bohaté kulturní tradice - meziválečné pobyty předního českého spisovatele, zdejšího rodáka F. Šrámka (návštěvy V. Špály, K. Čapka ad.). Od r. 1957 národní festival české řeči a literatury Šrámkova Sobotka

Ze hřbitova, osázeného mohutnými lipami, krásný pohled na městečko, zde pomník vojáků obou světových válek, F. Šrámka a hroby příbuzných, významných rodáků V. Šolce, J. G. Maštálky, pomník rodáků jinde pohřbených od P. Janáka - F. V. Jeřábek, J. L. Turnovský, J. Šolc a další. Zde možno nejlépe procítit kontinuitu generací, městečka a kraje.

